

Zápis z obhajoby disertační práce

Studentka: Petra Šebešová
Studijní program: Pedagogika
Studijní obor: Pedagogika
Název práce: „Jak učit filosofii na gymnáziích? Příspěvek k didaktice filosofie.“
Jazyk práce: čeština
Jazyk obhajoby: čeština
Školitel: PhDr. Martin Strouhal, Ph.D.
Oponenti: doc. PhDr. Naděžda Pelcová, CSc.
Mgr. Helena Pavličicová, Ph.D.

Datum obhajoby: 24. 2. 2017
Místo obhajoby: UK FF, Celetná 20, Praha 1, v místnosti č. 224

Předseda komise: doc. PhDr. Jaroslav Kořa
Přítomní: PhDr. Martin Strouhal, Ph.D., doc. PhDr. Růžena Váňová, CSc., doc. PhDr. Richard Jedlička, Ph.D., doc. PaedDr. Jan Slavík, CSc., prof. Ing. Milan Slavík, CSc., doc. PhDr. Naděžda Pelcová, CSc., PhDr. Helena Pavličicová, CSc.

11:35 Předseda komise doc. PhDr. Jaroslav Kořa zahájil obhajobu, představil sebe a přítomné členy komise a přítomné oponenty. Přítomným pak představil studenta.

11:37 Školitel seznámil přítomné stručně se svým hodnocením studentova studia a jeho disertační práce, které uvedl ve svém písemném vyjádření.

11:40 Student seznámil přítomné s tezemi své disertační práce. Sdělil zejména:

Cílem – návrh výukové koncepce filosofie pro gymnázia – cílem, aby koncepce směřovala rozvíjení filozof. Myšlení studentů. Mluvím o výuce filosofie – i když není jako taková jako předmět, ale je tam úvod do filosofie a religionistiky v občanském a sociologickém základu.

Východisko: přesvědčení, že filosofie může být pro SŠ studenty smysluplná zejména tehdy, když jde o společné přemýšlení o otázkách filosofie a ne jako přehled filosofických dat a postav. Vymezení vůči faktografickému zaměření. Jde mi o to skrze texty promýšlet filosofii. Problém, nejen zprostředkovávat znalosti o tom, co bylo dosaženo.

Opírám pojetí o specifickou povahu filosofie – která nedisponuje souborem poznatku jako takových – (nejsou hotové) – v povaze filosofie je dotazovat se na povahu poznání, nekonečný proces. Ve výuce je důležité jít tímto směrem. Zprostředkovávat proces a ne odpovědi.

Koncepce – ve shodě s literaturou zahraniční didaktiky filosofie a i s RVP (za cíl klade rozvíjení klíčových kompetencí). V sekci klíč.

Textová analýza-zejména

11:45 Oponent doc. Pelcová seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě. Položil studentovi tyto otázky: náměty k diskusi.

11:52 Oponent PhDr. Helena Pavličicová, CSc. seznámil přítomné s hlavními body svého posudku a se závěrem, že doporučuje předloženou disertační práci k obhajobě.

11:58 Student reagoval na posudky oponentů a jejich položené otázky

Pojmy – měla jsem tím na mysli konkrétní věc – žáci budou schopni zobecňovat na základě známých pojmů, filozofických pozic – úkolem bude odpovědi systematizovat kategorizovat a nazvat jednotlivé kategorie.

Doc. Pelcová

- Vidíte rozdíl mezi filozofickým a kritickým myšlením – já jsem nad tím přemýšlela u psaní. Jsem si vědoma, že je to těžká otázka. Rozdíly vidím na více úrovních – hledisko obsahu- čeho se myšlení má týkat (kritické myšlení jako obecná dovednost versus filozofické myšlení – mělo by se týkat obecního poznání, vyjasnění obecných struktur a pojmů, ve vztahu k většímu celku poznávaného předmětu
- Filozofické myšlení používá prostředky kritického – ale má jiný účel. Kritické – záměr vyjasnit dobrat se konkrétní situace, filozofický účel – vzejde z konkrétní situace, jde mu o obecnější cíl: zasazení konkrétně řešeného problému do širší souvislosti, ale i dění v jiném kontextu
Učební plán – jak v něm vidět filozofický nárok – předvádí se jako hra alternativa. Jak udržet hejdánkovské, že to je něčím, co udržuje živým myšlení v pohybu. Nejen ve verbalizaci.
- Odpověď: nerada bych aby to vyznělo tak, že cílem je procvičování argumentace. Klást důraz na problémové otázky. Formulace filozofických problémů. Tj. to co ho živí. Najít odpověď na otázku tolik nejde, ale argumentace může pomoci odpověď nacházet. Dialogičnost – různé odpovědi na stejnou otázku – uvědomění nesamozřejmosti poznání.
- Co každý den používám, to se nějak jmenuje – vědomí – nesamozřejmost toho, jak fungujeme. Ukazovalo se na studentech, že ani vědomá zkušenost není tak samozřejmá, jak vypadá. Je těžké formalizovat konkrétní obsahy. Můžeme se snažit formulovat kompetence – současně řešit, že tím se filosofie nevyčerpává. Potřeba se tázat že tam patří, je těžké to formalizovat a vychází z osobnosti učitele, autenticity. Nekladla jsem důraz na specifikaci teoretického obsahu, důležitější mi připadá – nechávat na učitelích, aby znalostmi, postoji, zkušenostmi, byli schopni vybrat to, co studenty zaujme. Samozřejmě, je důležité rozlišovat pro koho je určena. Studenti z různých oborů (není asi tak hluboké jako čistá filosofie, není pro čisté filozofy). Snaha zaměřit se na každého žáka. Zaujmout co nejvíce studentů, nejen ti kteří o otázkách přemýšlí,
12:10 Oponenti (a školitel) se vyjádřili k vystoupení studenta:
Na SŠ prostor otevřít interdisciplinární polohy. Souvislosti filozofických témat s dalšími tématy.
Netýká se práce – proč pojem kompetence se tak ujal. Když to znamená jen dostačovat.

12:12 Předseda komise zahájil diskusi.

V následné diskusi vystoupil: (*stručně zaznamenat obsah diskusních příspěvků a především odpovědi studenta*).

Dr. Strouhal – jak pojmut filosofii v práci. Paradox – filozofie se nedá nikdy říct. Didaktizace filozofie – může se zdát nesmyslná, ale situace ve které se nacházíme- říká. Že to je potřebná záležitost. Hejdánek – nevyslovitelnost je zřetelná. Kolegyně – pořád jí to uniká, když dělá modely tak uniká motiv nesdělitelnosti. Je nenaplnitelné dělat ten cíl v tomhle, ale je tam ten těžký úkol zpracován velmi poctivě. Zazněla námitka – dodat původnost. Úvahy byly ze strany doktorandky – padá na mou hlavu – já jsem zradil, že by to bylo široké. Zde by mohly být úvahy, že by toho bylo moc.

Doc. Jedlička – jak by mohla přispět znalost Kohlberga k didaktizaci filosofie. Kohlbergovo zpracování morálního vývoje – německá didaktika pro didaktiku etiky – pracuje v metodě diskuze nad dilematy. Tam by se dalo využít jednotlivé stupně pro analýzu a reflexi stanovisek studentů. V tom se s nimi můžeme bavit. S pomocí Kohlbergovy teorie vést reflexi. Upřesňuje otázky. Horst Heiting – nezná. Psychodidaktika směrem jiným než uvádíte. Nemohla jsem zpracovat všechno. Kohlberg pro etiku, filozofie v celku, kde etika je jen část.

Dojem, že se zabývám jak to zprostředkovat dospívajícím – jaké metody za vhodné vzhledem k věku těch. Metody mám přiřazené u jednotlivých kompetencí.

Doc. Kořa – Albína Dratvová, Jaroslava Pešková a filosofie ve školních lavicích (v FČ) – učebnice filosofie pro SŠsali ženy. Je to tradice. Otázky, které skutečně zazněly – filosofie není empirická nebo exaktní. Je otázka do jaké míry má charakter vědy. Na druhou stranu má exaktní aparát. Je třeba tento aparát se naučit - a to jste sama naznačila. Do jaké míry je cíl výuky filosofie výchovný a do jaké míry naukový – na SŠ problém všech výchov, protože je musíte je na konci oklasifikovat. Za co nakonec budou žáci dostávat známky?

Doktoranda – hodnocení věnuji kapitole. Je to jeden z důvodů proč bych hájila kompetenční zaměření. Jsem si vědoma nedostatku, ale dosažení kompetence je nejlepší prostředek jak to hodnotit. Podoba dovedností, které očekávám – tento nástroj mi umožní co nejvíce objektivně výkony hodnotit. Pokud půjde o komplexnější dovednosti, celou kompetenci. I když si stanovím kritéria, tak budu narážet na to, jak je to exaktní. Ale stále je to transparentnější, že k zadání práce kritéria co má práce splňovat, co bude jak hodnotit. Ideální je individuální konzultace, ale není to možné. Německá didaktika s tím pracuje, tedy s tímto kritériálním hodnocením,

Doc. Jan Slavík – didaktika nutně pracuje s idejemi – ale to je dost neřešitelná otázka. Tam jde o tu odvahu, která je spojena s dostatečnou schopností analyticky myslet a zároveň udržovat vztah k filozofickému které je nedosažitelné. To nikdy nepřekročíme. To chce zralost. Než se doberou ke zralosti, užíváme odvahu a vstoupíme na území barbarů. Já to tak vnímám. Slyšel jsem, že užíváte filozofické postoje, perete se s kategorizací - a to je misionářský postoj. Pozor na to aby v kategorizacích jste se nedostala do té smrti.

Doc. Kořa – manifest dadaismu a problém definic

12:25 Předseda komise ukončil samotnou obhajobu a komise zahájila neveřejné zasedání o klasifikaci obhajoby disertační práce.

Předseda komise seznámil studenta a přítomné s výsledkem obhajoby: Obhajoba disertační práce byla klasifikována prospěla

Předseda komise konstatoval jménem komise, že disertační práce je vyhovující.

Zapisovatel: Michaela Chocholoušová (kontrola zápisu: Jaroslav Kořa)

Jméno a podpis předsedy komise:

Jméno a podpis dalšího člena komise: